

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

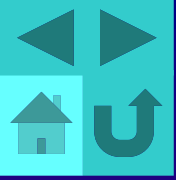

❖ نام درس : حقوق تجارت

❖ منبع درس : کتاب حقوق تجارت- دانشگاه پیام نور

❖ مؤلف : دکتر ارسلان ثابت سعیدی

تهیه کننده : دکتر دادخواه

اهداف درس:

❖ اهداف کلی درس حقوق تجارت را می توان بشرح زیر خلاصه نمود :

۱. آشنایی با اصول کلی قوانین و مقررات تجاری .
۲. آشنایی با انواع شرکت های تجاری . (حذف شده است)
۳. آشنایی با انواع اسناد تجاری .
۴. آشنایی با انواع قراردادهای تجاری، ضمانت و ورشکستگی (حذف شده است)

کلیات

باب اول : تاجر و معاملات تجاری

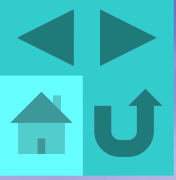
باب دوم : شرکت های تجاری

باب سوم : اسناد تجاری

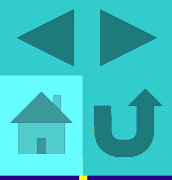
باب چهارم : قراردادهای تجاری

باب پنجم : ورشکستگی

فهرست
مطالب:

کلیات

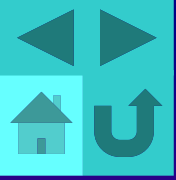
تعریف حقوق تجارت :

حقوق تجارت عبارت است از :

مجموعه مقررات حاکم بر تجار و روابط تجاری

تعریف حقوق :

حقوق جمع حق است و حق عبارت است از امتیازی که در جامعه بر حسب قانون، قرارداد یا عرف و عادت برای شخص ایجاد و دیگران موظف به احترام آن هستند.

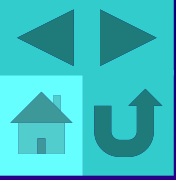
الف - حقوق خارجی

عبارت است از کلیه قوانین، مقررات، قراردادها و عرف و عاداتی که حاکم بر روابط خارجی دولتها و اشخاص است.

تقسیمات
حقوق

ب - حقوق داخلی

به کلیه قوانین، مقررات و ضوابط و عرف عاداتی گفته می شود که حاکم بر قلمرو یک کشور معین و مشخص است.

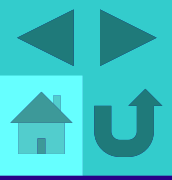
الف - حقوق بین الملل عمومی

رشته ای از حقوق خارجی که موضوع آن دولت‌ها می باشد

تقسیمات
حقوق خارجی

ب - حقوق بین الملل خصوصی

رشته ای از حقوق خارجی که موضوع آن اتباع کشورهای مختلف می باشد

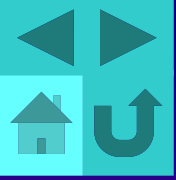
الف - حقوق عمومی

رشته ای از حقوق داخلی است که به نحوی از انحاء دولت در اجرای آن سهیم بوده و پای منافع عمومی در میان است.

تقسیمات
حقوق داخلی

ب - حقوق خصوصی

رشته ای از حقوق داخلی است که روابط خصوصی افراد را تحت نظم و قانون در می آورد.

سازمان قضایی کشور و اجزای آن

رسالت قوه قضاییه :

رسالت قوه قضاییه رسیدگی به شکایات و صدور احکام عادلانه به منظور حفظ حقوق مردم و بالمآل تامین و تعمیم عدالت .

وظایف قوه قضاییه :

- ۱- ایجاد تشکیلات لازم در دادگستری
- ۲- تهیه لوایح قضایی
- ۳- استخدام قضات عادل و شایسته و عزل و نصب آنها
- ۴- سایر وظایف محوله طبق قانون

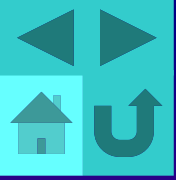
تشکيلات قوه قضاييه

۱- دادگاه عمومي : اين دادگاه صلاحيت رسيدگي به تمام دعاوي و شکايات را دارد مگر آنکه از صلاحيت آن خارج باشد.

۲- دادگاه اختصاصي : دادگاههاي هستند که صلاحيت رسيدگي به هيچ امري را ندارند مگر آنچه را که صراحتاً قانون در صلاحيت آنها قرار داده است.

۳- دادگاه هاي عالي : نه جزء دادگاه هاي عمومي و نه جزء دادگاه هاي خصوصي مي باشند اگر چه در برخي موارد صلاحيت رسيدگي به دعاوي خاصي را هم داشته باشند.

۴- ديوان عدالت اداري : به دعاوي دولت يا مامورين دولتي در رابطه با وظائف اداري آنها و مردم رسيدگي مي کند.

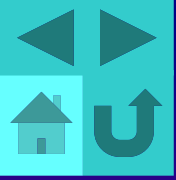

منابع حقوق تجارت

تعریف : منابعی است که قاضی برای قضاوت در مورد یک مسئله و احراز واقعیت به آن مراجعه می نماید .

منابع حقوق تجارت :

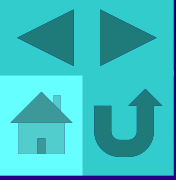
- ۱- متون قانونی
- ۲- رویه قضایی
- ۳- عرف و عادات تجاری
- ۴- نظریه علمای حقوق

منابع حقوق تجارت-ادامه

◎ **متون قانونی** . مجموعه قوانین چاپ شده ای است که در اختیار ساکنین یک کشور قرار گرفته به ترتیب اهمیت شامل :

- ۱- قانون اساسی
- ۲- قوانین عادی
- ۳- و آیین نامه ها می باشد.

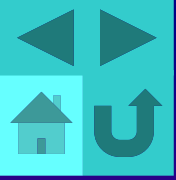

منابع حقوق تجارت-ادامه

عرف و عادت . مجموعه عادات و رسومی که نفیاً یا اثباتاً در یک جامعه، گروه و یا منطقه معمول بوده و خلاف آن عمل کردن موجب سرزنش دیگران می شود.

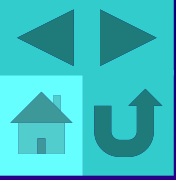
◎ **عقیده علماء** . برداشت حقوقدانان از متون قانونی

◎ **رویه قضایی** . صدور رای واحد در موارد قضایی مشابه

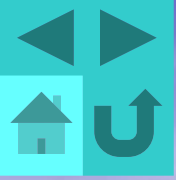
سیر تاریخی حقوق تجارت

- ۱- دوره قدیم . قدیمی ترین دوران که روابط تجاری در حد قابل توجه در یک یا چند نقطه جهان گسترش یافته است .
- ۲- دوره قرون وسطی . در این دوران ایتالیا مرکز تجارت مهم آسیا و اروپا بود . توسعه روابط تجاری به توسعه مراکز قدرت انجامید .
- ۳- دوره جدید . از اواخر قرن پانزده شروع شده و بعضی از عوامل زیر بنایی حقوق تجارت گسترش فوق العاده پیدا نمود .

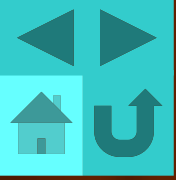
تاریخچه حقوق تجارت در ایران

- ❖ اولین قانون مربوط به حقوق تجارت در سال ۱۲۸۹ وضع شد.
- ❖ در دوره چهارم قانون گذاری (۱۳۰۳ الی ۱۳۰۴) اولین قانون تجارت ایران در ۳۸۷ ماده با اقتباس از قوانین فرانسه به تصویب رسید.
- ❖ قانون تجارت فعلی در ۱۳ اردیبهشت ۱۳۱۱ مشتمل بر ۶۰۰ ماده تصویب و در ۲۴ اسفند ۱۳۴۷ لایحه ی اصلاحی آن جایگزین مقررات قبلی شد.

باب اول

تاجر و معاملات تجاری

تعریف تاجر

◆ ماده ۱ قانون تجارت : تاجر کسی است که شغل معمولی خود را معاملات تجاری قرار دهد.

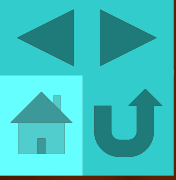
◆ عناصر تعریف فوق بشرح زیر می باشد:

۱- **تاجر** یک **شخص حقیقی** یا **حقوقی** است.

۲- اشتغال به معاملات تجاری **شغل معمول** تاجر است.

۳- تاجر شغل معمولی خود را « **معاملات تجاری** » قرار

می دهد.

❖ انواع معاملات تجاری :

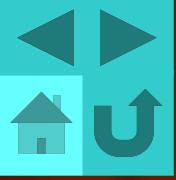
به طور کلی معاملات تجاری بر دو نوع می باشد:

۱- عملیات تجاری ذاتی

۲- عملیات تجاری تبعی

■ عملیات تجاری ذاتی (اصلی): معاملاتی که صرف نظر از کننده کار ، تجاری محسوب می شود.

■ عملیات تجاری تبعی : عملیاتی که ماهیتاً تجاری نبوده و به صرف انجام آن توسط تاجر، تجاری تلقی می شود.

معاملات تجاری ذاتی

اعمال تجاری ذاتی طبق ماده ۲ قانون بشرح زیر می باشد:

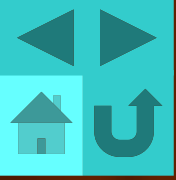
۱- خرید یا تحصیل هر نوع مال منقول به قصد فروش یا اجاره.

۲- تصدی به حمل و نقل از راه خشکی ، آبی و یا هوایی.

۳- هر قسم عملیات دلالی یا حق العمل کاری و یا عاملی.

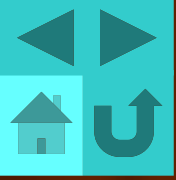
۴- احداث کارخانه بشرط آنکه برای رفع حوایج شخصی

نباشد.²⁰

معاملات تجاری ذاتی- ادامه

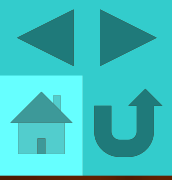
- ۵- تصدی به عملیات حراجی.
- ۶- تصدی به هر قسم نمایشگاه عمومی.
- ۷- هر قسم عملیات بانکی و صرافی .
- ۸- معاملات برواتی بین تاجر یا غیر تاجر
- ۹- عملیات بیمه بحری و غیر بحری .
- ۱۰- کشتی سازی و خرید و فروش کشتی و کشتیرانی.

معاملات تجاری تبعی

■ اعمال تجاری تبعی بشرح زیر می باشد:

- ۱- کلیه معاملات بین تجار و کسبه و صرافان و بانک ها.
- ۲- کلیه معاملاتی که تاجر یا غیر تاجر برای حوایج تجاری خود می نماید.
- ۳- کلیه معاملاتی که اجزاء ، خدمه یا شاگرد تاجر برای امور تجارتی خود می نماید.
- ۴- کلیه معاملات شرکت های تجارتی

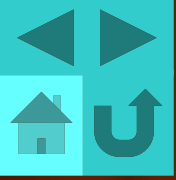

تکالیف و وظایف تاجر

I. با توجه به اینکه تجارت مستلزم یک سلسله عملیات حقوقی، تعهدات و قراردادها است ، لذا تاجر باید دارای اهلیت باشد.

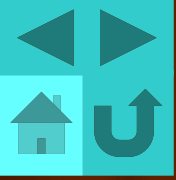
II. اشتغال به برخی از رشته های مخصوص تجارت مثل داروسازی مستلزم داشتن برنامه مخصوص می باشد.

III. تاجر دارای یک سلسله تکالیف خاص نظیر داشته دفاتر تجاری و ثبت نام در دفتر ثبت تجاری است.

دلایل لزوم وجود دفاتر تجارتي :

- I. دفاتر تجارتي معرف وضعيت تاجر از نظر ميزان خريد و فروش، سودوزيان، داراييها و تعهدات تاجر مي باشد.
- II. ثبت معاملات در دفاتر تاجر مي تواند دليل وقوع ، كيفيت و شرايط معاملات تاجر باشد.
- III. كساني كه با تاجر معامله داشته اند مي توانند براي اثبات ادعای خود به دفاتر تاجر استناد كنند.
- IV. دفاتر تاجر مي تواند ملاك و مبنای محاسبه و تعيين ماليات بر درآمد باشد.

انواع دفاتر تجارتي

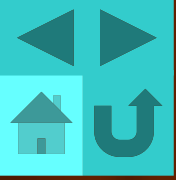
❖ طبق ماده ۶ قانون تجارت هر تاجري به استثنای كسبه جزء مكلف است دفاتر ذيل را داشته باشد:

• دفتر روزنامه

• دفتر كل

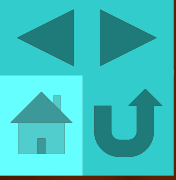
• دفتر دارايي

• دفتر كپيه

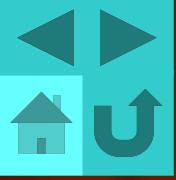
تعاریف دفاتر قانونی

- **دفتر روزنامه** دفتری است که تاجر باید همه روزه مطالبات ، دیون ، دادوستد تجاری ، معاملات راجع به اوراق تجاری و بطور کلی جمیع واردات و صادرات تجاری خود و برداشت نقدی خود را در آن ثبت نماید.
- **دفتر کل** دفتری است که تاجر باید کلیه معاملات را لااقل هفته ای یک مرتبه از دفتر روزنامه استخراج، انواع مختلفه آن را تشخیص و هر نوعی را در حساب مخصوص ثبت نماید.

تعاریف دفاتر قانونی – ادامه

- **دفتر دارایی** دفتری است که تاجر باید همه ساله صورت جامعی از کلیه دارایی منقول، غیرمنقول، دیون و مطالبات سال گذشته خود را به ریز ترتیب داده و در آن ثبت و امضاء نماید و این کار باید تا پانزدهم فروردین هر سال انجام پذیرد.
- **دفتر کپی** دفتری است که تاجر باید کلیه مراسلات، مخابرات و صورتحسابهای صادره خود را در آن به ترتیب تاریخ ثبت نماید.

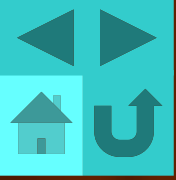
آثار حقوقی دفاتر قانونی

I. این دفاتر اقرار کتبی به ضرر تاجر می تواند محسوب شود.

II. تاجر می تواند با شرایط خاصی از مندرجات دفاتر خود به نفع خود و ضرر دیگران استفاده کند.

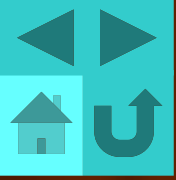
III. دفاتر تاجر ممکن است از نظر ورشکستگی به تقصیر یا به تقلب تاجر مورد استفاده قرار گیرد.

IV. مندرجات دفاتر تاجر اصولاً مبنای میزان درآمد و محاسبه مالیات قرار می گیرد

مقررات ناظر بر دفاتر تجارتي

- I. دفاتر حقيقي بايد داراي نمره ترتيبی و نخ كشی بوده و در صفحات اول و آخر آن تعداد صفحات دفتر نوشته و پلمب گردد.
- II. معاملات بايد به ترتيب تاريخ وقوع ثبت شود.
- III. تراشیدن، حك كردن و جای سفید گذاشتن بیش از حد معمول در بین سطور ممنوع است.
- IV. بايد کلیه دفاتر حداقل تا ده سال نگهداری شود.

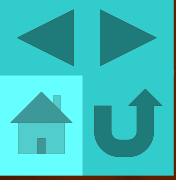

اعتبار دفاتر تجارتي

❖ اعتبار دفاتر تجارتي از دو نظر مورد توجه مي باشد:

I. **عليه تاجر.** آنچه تاجر در دفاتر خود ثبت مي نمايد نوعي اقرار کتبي است که مي تواند عليه او استفاده شود.

II. **به نفع تاجر.** اعتبار مندرجات دفاتر عليه تاجر نوعي اقرار محسوب مي شود وليکن اعتبار مندرجات به نفع او یک ادعا است که بايد در دادگاه ثابت گردد.

شرایط لازم جهت آنکه مندرجات دفاتر به نفع تاجر معتبر تلقی گردد:

- ۱) دفاتر تاجر طبق مقررات قانون تجارت تنظیم شده باشد.
- ۲) دعوی بین تاجر باشد.
- ۳) دعوی مربوط به امور تجاری باشد.
- ۴) مندرجات دفتر طرف مقابل، مندرجات دفتر طرف مدعی را انکار نکند.

الزام تجار به ارائه دفاتر به دادگاه و آثار آن :

❖ تاجر برای اثبات ادعای خود باید الزاما دفتر مورد استناد خود را به دادگاه ارائه نماید. مگر آنکه بنا بر ملاحظات خاص ارائه دفاتر به مصلحت نباشد. در اینگونه موارد توجه به نکات زیر رهگشا خواهد بود :

۱. الزام به ارائه.

۲. ضمانت اجرای عدم ارائه

۳. موانع ارائه دفتر

الزام به ارائه :

❖ ماده ۳۱۰ قانون آیین دادرسی مدنی :

- « ... در صورتی که ابراز دفاتر ممکن نباشد دادگاه کارمندی را مامور می نماید که با حضور طرفین دفاتر را معاینه و آنچه لازم است را خارج نویسی نماید.
- هیچ بازرگانی نمی تواند به عذر نداشتن دفتر از ابراز و یا ارائه دفاتر خود امتناع کند مگر آنکه ثابت نماید که دفتر او تلف شده و یا دسترسی به آن ندارد.

ضمانت اجرای عدم ارائه

❖ ماده ۳۰۲ قانون آیین دادرسی مدنی :

• « هر گاه بازرگانی که به دفاتر او استناد شده است از ابراز دفاتر خود امتناع نماید و تلف یا عدم دسترسی به آن را نتواند ثابت کند، دادگاه می تواند آن را از ادله مثبتة اظهارات طرف قرار دهد.

• بنابراین قانون چنین وضعیتی را اماره ای بر صحت ادعای مدعی و محکومیت مدعی علیه تلقی خواهد کرد.

موانع ارائه دفاتر

❖ ماده ۳۰۳ قانون آیین دادرسی مدنی :

- هر گاه ابراز تمام یا قسمتی از سند یا اظهار علنی مفاد آن در دادگاه با منافع یکی از اصحاب دعوی یا شخص ثالث منافی بوده و یا بر خلاف نظم یا منافع عمومی باشد دادرس دادگاه یا کارمند علی البدل یا مدیر دفتر در حضور طرف یا طرفین آن سند را معاینه و فقط آنچه را لازم و راجع به مورد اختلاف است خارج نویسی می نماید.

دفتر ثبت تجاری

★ منظور از دفتر ثبت تجاری ، دفتری است که در محل معین قرار دارد و تجار اعم از حقیقی یا حقوقی باید طبق مقررات نام خود را در این دفتر ثبت نمایند.

★ دفتر ثبت تجاری در تهران ، اداره ثبت شرکت ها و در شهرستان ها اداره ثبت می باشد.

فواید دفتر ثبت تجارتي :

I. دلالت تاجر بودن : ثبت در دفاتر تجارتي بهترين گواه براي اثبات تاجر بودن است.

II. اطلاع از تعداد و نوع فعاليت : اطلاع از تعداد و نوع فعاليت جهت برنامه ريزي و توسعه اقتصادي کشور.

III. اطلاع تاجر از وضع يکديگر : جهت سهولت در معامله با يکديگر و آشنايي با نوع فعاليت مي تواند مفيد باشد.

الزام تجار به ثبت در دفاتر تجاری

★ ماده ۱۶ قانون تجارت تمام تجار اعم از ایرانی و یا خارجی را موظف می کند که در مدت مقرر اسم خود را در دفتر ثبت تجاری به ثبت رسانند.

★ الزام فوق برای این است که طرفین معامله با تاجر بتوانند از وضع او اطلاعاتی کسب نمایند.

★ دفتر ثبت تجاری باید توسط دادستان یا نماینده وی شماره گذاری ، امضاء و مهر گردد.

اظهار نامه ثبت شرکت

★ طبق ماده ۴ آیین نامه ثبت تجاری بازرگانان و شرکت های تجاری تازه تاسیس باید در ظرف یک ماه از تاریخ تاسیس اظهارنامه تنظیم و به دفتر ثبت تجاری تسلیم نمایند.

★ اظهار نامه در سه نسخه روی نمونه های چاپی مخصوص تنظیم و به دفتر ثبت تجاری تسلیم گردیده و رسید دریافت می شود.

موارد مندرج در اظهار نامه ثبت شرکت :

۱. نام و نام خانوادگی بازرگان یا اسم موسسه .
۲. تاریخ، محل تولد، شماره شناسنامه و محل صدور آن.
۳. تابعیت اصلی و تابعیت فعلی .
۴. تاریخ ورود به ایران و شماره و محل صدور پروانه اقامت .
۵. محل اقامت شخصی تاجر یا محل موسسه .

موارد مندرج در اظهار نامه ثبت شرکت - ادامه:

۶. میزان سرمایه در شرکت های تجاری.
۷. شماره ثبت منگنه و پلمپ دفاتر تجاری
۸. شماره تلفن، عنوان تلگرافی، کتاب رمز تجاری (در صورت وجود).
۹. رشته تجارت.
۱۰. قید شماره ثبت علایم تجاری.

حقوق مالی تجارتي

❖ تعريف حقوق دانان از مال :

• مال عبارت است از هر چیزی که در بازار قابلیت خرید و فروش و معامله و به عبارت دیگر ارزش تجارتي داشته باشد.

❖ انواع اموال . اموال بر دو گونه است :

۱- اموال مادی ۲- اموال غير مادی

حقوق مالی تجارتي- ادامه

❖ اموال مادی : عبارت ایت از اموالی که وجود عینی دارد و در خارج موجود ایت و قابل لمس. مثل اتومبیل و ساختمان.

❖ اموال غیر مادی : اموالی هستند که وجود عینی و قابل لمس نداشته مع ذالک دارای ارزش تجارتي بوده و قابلیت معامله و نقل و انتقال را دارند. مثل سرقتی و علایم تجاری.

سرقفلی

☀ سرقفلی عبارت است از مابه ازای حقی که شخص نسبت به انتقال یک ملک تجاری دارد.

☀ تعریف فوق دارای مصادیق زیر است :

الف- سرقفلی به معنی خاص و آن عبارت است از حقی که به موجب آن مالک یک ملک تجاری برای تحویل آن به مستاجر ، نوعاً مبلغی را مطالبه می کند.

مبنای چنین تقاضایی صرفاً عرف و عادت است.

سرقتی - ادامه

☀️ مصداق دیگر از سرقتی ، حق کسب و پیشه می باشد.

حق کسب و پیشه :

عبارت است از حقی که مستاجر بعد از استقرار در یک ملک تجاری، در اثر ابتکار، حسن شهرت، جلب مشتری و امثالهم نسبت به ملک پیدا می کند.

سرقفلی - ادامه

☀ وجه تمایز سرقفلی و حق کسب و پیشه :

- سرقفلی به معنای خاص عبارت است از حقی که مالک قبل از ورود مستاجر به ملک تجاری از او مطالبه می کند. در حالی که :

- حق کسب و پیشه عبارت از حقی است که مستاجر بعد از مدتی که یک ملک را در تصرف خود دارد، برای انتقال آن به دیگری ، مطالبه می کند.

چگونگی تعیین مبلغ حق کسب و پیشه

☀️ مبلغ حق کسب و پیشه بر حسب توافق طرفین مشخص می گردد.

☀️ اگر طرفین معامله بر سرمبلغ حق و کسب و پیشه به توافق نرسیدند، میزان آن از طرف دادگاه و بوسیله کارشناس تعیین می شود.

عوامل موثر در برآورد مبلغ حق کسب و پیشه

☀ عواملی که کارشناس بر مبنای آن میزان سرقفی (حق کسب و پیشه) را تعیین می کند عبارتند از :

I. موقعیت و مرغوبیت محل.

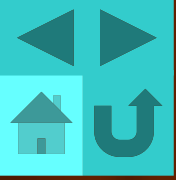
II. شرایط و کیفیات اجاره و نوع کسب و پیشه.

III. طول مدت اشتغال و مخارجی که مستاجر انجام داده.

IV. وضع محل اجاره از لحاظ نوع بنا

نام تجارتي

- ❖ از مصاديق حقوق مالي تجارتي محسوب مي شود.
- ❖ نام تجارتي نشانگر اعتبار و كيفيت محصول مي باشد.
- ❖ نام تجارتي داراي ارزش تجارتي است و قابليت خريد و فروش دارد.
- ❖ نام تجارتي به لحاظ آنكه ممكن است مورد سوء استفاده اشخاص ديگر قرار گيرد، لذا نياز به حمايت از سوي قانونگذار دارد.

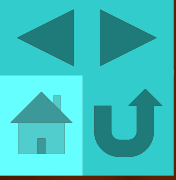

ثبت نام تجارتي

❖ به منظور جلوگیری از هر گونه سوء استفاده از نام تجاری ، لازم است که نام تجاری در جایی ثبت و ضبط گردد.

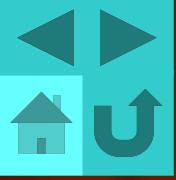
❖ ماده ۵۷۶ قانون تجارت :

« ثبت نام تجاری اختیاری است مگر در مواردی که وزارت عدلیه ثبت آن را الزامی کند.

شرایط ثبت نام تجاری

- I. نام تجاری نباید موجب فریب مشتریان شده و یا با نام تجاری کالای دیگر تشابه داشته باشد به نحوی که افراد عادی را دچار اشتباه کند.
- II. نام تجاری که قبلاً ثبت شده، قابل ثبت مجدد نیست.
- III. نام تجاری دارای ارزش و قابلیت معامله می باشد.
- IV. اعتبار نام تجاری محدود به زمان معین بوده و پس از آن با پرداخت حقوق ثبتی قابل تجدید می باشد

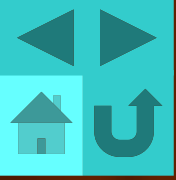

علايم تجارتي و صنعتي

❖ ماده ۱ قانون ثبت علايم و اختراعات :

■ « علايم تجارتي عبارت از هر قسم علامت اعم از نقش، تصوير، رقم، حرف، عبارت، مهر، لفاف و غير آن که براي امتياز يا تشخيص محصول صنعتي، تجاري يا فلاحتي اختيار مي شود.»

■ بنا بر اين علايم تجاري شامل هر نوع علامت مشخص کننده اي مي باشد که يک محصول را از محصولات مشابه ديگر تفکيک نمايد.

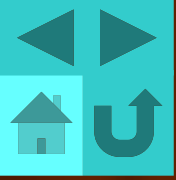
صور مختلف علايم تجاري :

❖ علايم تجاري ممكن است به صورت هاي زير باشد:

I. **نقش**. هر نوع شكلي كه حاكي از معنای خاص باشد.

II. **تصوير**. منظور صورت انسان، حيوان، درخت و امثال آن می باشد كه به عنوان علامت کالا انتخاب می گردد.

III. **رقم**. منظور اعداد است كه ممكن است به عنوان علامت محصول بكار رود.

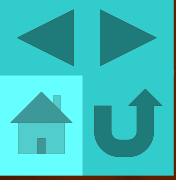

صور مختلف علايم تجاري - ادامه :

IV. حرف . حروف الفبا فارسی یا لاتین که به عنوان علامت محصول تلقی می شود.

V. عبارت . شامل چند کلمه که معرف علامت تجاری محصول می باشد.

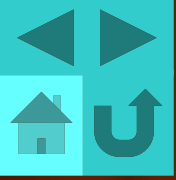
VI. مهر . عبارت از یک وسیله کوچک فلزی، چوبی یا پلاستیکی که که نوشته یا علامت مخصوصی در آن به طور برجسته تعبیه شده و تجار با فشار دادن آن بر روی کاغذ یا پارچه ، عین عبارت در آن نقش می بندد.

صور مختلف علايم تجاري - ادامه :

VII. لفاف . پوشش مخصوص از مواد مختلف که روی برخی کالاها می کشند. این نوع پوشش ها یک نوع علامت تجاری محسوب می شود.

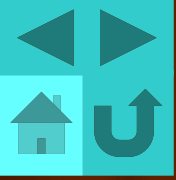
- بدین ترتیب هر چیزی که از لحاظ قانونی منعی نداشته باشد، می تواند به عنوان علامت تجاری انتخاب گردد بشرط آنکه بتواند تمیز دهنده آن محصول از محصولات مشابه دیگر باشد.

علايم ممنوعه

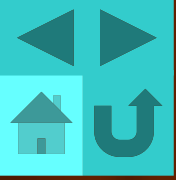
☀ برخی از علايم به لحاظ آنکه در انحصار دولت يا مقامات مملکتی است و يا بر خلاف نظم يا عفت عمومی است ممکن است ممنوع اعلام گردد.

☀ ماده ۵ قانون ثبت علايم و اختراعات علايم ممنوعه را مشخص نموده و عنوان می کند که هیچیک از علايم مزبور نمی تواند به عنوان علامت تجاری و يا یکی از اجزای آن استفاده گردد.

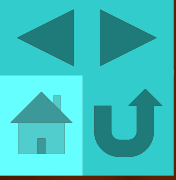
علايم ممنوعه شامل اقلام زير مي باشد:

۱. بیرق مملکتی ایران و یا هر کشور دیگر که دولت ایران استعمال آن را ممنوع کرده باشد.
۲. کلمات و یا عباراتی که موهم انتساب به مقامات رسمی ایران می باشد.
۳. علامات موسسات رسمی مانند آرم هلال احمر یا صلیب سرخ.
۴. علايمي که مخل^{۲۹} انتظامات عمومی یا منافی عفت باشد.

ثبت علایم اجباری

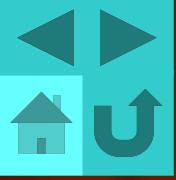
- ☀ طبق ماده ۱ قانون ثبت علایم تجاری و اختراعات ، داشتن علامت تجاری اختیاری است مگر در مواردی که دولت آن را الزامی کرده باشد.
- ☀ حق استعمال انحصاری علامت تجاری فقط برای کسی شناخته خواهد شد که علامت خود را به ثبت رسانیده باشد.

ثبت علائم اجباری - ادامه

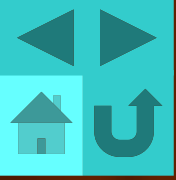
☀ در مواردی که مصالح اجتماعی و سلامت مردم ایجاب می‌کند، ثبت علائم تجاری اجباری بوده و لازم است که شماره ثبت کالا بر روی آن درج شود.

☀ بر طبق ماده ۱ مصوبه مورخ سوم اردیبهشت ۱۳۲۸ تمام اجناس دارویی، طبّی و غذایی مشروح در زیر باید دارای علامت تجاری یا صنعتی باشد:

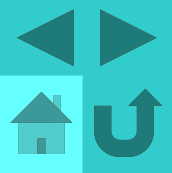
ثبت علایم اجباری – ادامه

- ۱- داروهای اختصاصی مورد استعمال طبی یا بيطاری.
- ۲- مواد غذایی که در لفاف و یا ظروف و به اسم مشخصی باشد. مثل شکلات، مربا یا کره
- ۳- مشروبات الکلی یا غیر الکلی
- ۴- لوازم آرایشی و وجاهت که برای استعمال مستقیم بر روی بدن انسان به کار می رود مانند صابون ، خمیر ، عطر و ادکلن.

نحوه ثبت علائم تجارتي

- ❖ ثبت علامت تجاری به موجب اظهارنامه ای به عمل می آید که در تهران به اداره ثبت شرکت ها و در شهرستان ها به اداره ثبت محل تسلیم می گردد.
- ❖ در اظهار نامه مربوطه ، مشخصات متقاضی و نوع علامت که مربوط به چه کالایی است باید ذکر شود.
- ❖ دایره ثبت باید ظرف ۱۵ روز از تاریخ وصول اظهارنامه، قبول یا رد آن را اعلام کند.

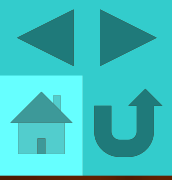

موارد رد تقاضای ثبت

❖ طبق ماده ۹ قانون ثبت علائم تجاری ، در موارد زیر تقاضای ثبت علائم تجاری رد خواهد شد :

I. در صورتی که علامت مخالف مقررات قانون باشد.

II. در صورتی که علامت قبلاً به اسم دیگری ثبت شده و یا شباهت با علامت دیگر به اندازه ای باشد که مصرف کننده عادی را به اشتباه اندازد.

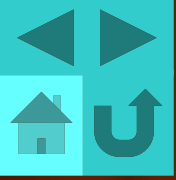

موارد مربوط به پذیرش تقاضای ثبت

★ در صورت قبول تقاضا، علامت مزبور باید با تمام مشخصات در روزنامه رسمی منتشر خواهد شد.

★ در صورتی که تا سی روز پی از انتشار آگهی نسبت به علامت مورد تقاضا اعتراضی عمل نیاید، ثبت شرکتها موظف به ثبت علامت می باشد.

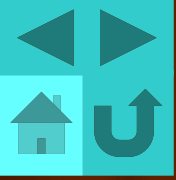
★ پس از ثبت علامت در ظرف سی روز اداره ثبت باید علامت را در روزنامه رسمی آگهی نماید.

موارد مربوط به پذیرش تقاضای ثبت – ادامه

★ علامت ثبت شده در صورتیکه از تاریخ ثبت ظرف سه سال بدون عذر موجه توسط مالک یا نماینده قانونی وی استفاده نشود، هر ذینفعی می تواند تقاضای ابطال آن را از دادگاه بنماید.

★ طبق ماده ۱۴ قانون ثبت علایم ، مدت اعتبار علایم ده سال بوده ولیکن قابل تجدید می باشد.

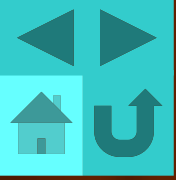
اعتراض بر ثبت

★ اگر کسی نسبت به تقاضای ثبت علایم ادعایی داشته باشد باید طبق بند ۲ ماده ۹ قانون ثبت علایم اعتراض نماید.

★ اعتراض به ثبت علامت ممکن است در دو مرحله انجام گیرد:

(۱) اعتراض قبل از ثبت علامت

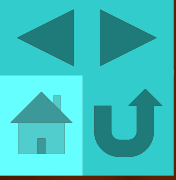
(۲) اعتراض بعد از ثبت علامت

اعتراض بر ثبت – ادامه

★ اعتراض قبل از ثبت علامت:

- در این حالت معترض باید اعتراض خود را به همراه اسناد و مدارک مورد استناد کتباً به شعبه ثبت علائم تسلیم نماید.
- شعبه ثبت تا ده روز از تاریخ وصول اعتراض باید آن را به اقامتگاه متقاضی ثبت ابلاغ نماید.

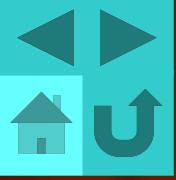

اعتراض بر ثبت – ادامه

★ با اطلاع از اعتراض انجام شده متقاضی ثبت ممکن است یکی از دو اقدام زیر را انجام دهد :

I. تقاضای خود را کتبا مسترد دارد. که در این صورت علامت اگر قبلا به نام معترض ثبت نشده باشد ، ثبت می شود.

II. متقاضی ثبت اعلام انصراف نکند.

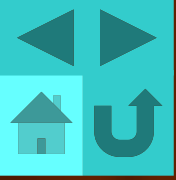

اعتراض بر ثبت - ادامه

★ در حالت اخیر (عدم انصراف متقاضی) معترض مکلف است که :

اولاً- ظرف شصت روز از تاریخ ابلاغ اعتراض نامه به متقاضی ثبت، در دادگاه اقامه دعوی کند.

ثانیاً- دادگاه جهت تهیه اسناد و مدارک مهلتی که از ۶ ماه تجاوز نخواهد کرد، به معترض خواهد داد و او باید در طی مدت مزبور اسناد لازم را تهیه و به دادگاه ارائه دهد.

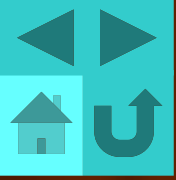
اعتراض بر ثبت – ادامه

★ اعتراض بعد از ثبت علامت:

■ در این حالت مهلت اعتراض در برخی موارد سه سال و گاهی نامحدود بوده و به شرح زیر تعیین می شود :

- **مهلت سه ساله** . معترض ظرف سه سال از تاریخ ثبت علامت به نام دیگری ، می تواند اعتراض نماید.

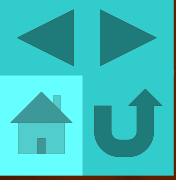
- **مهلت نامحدود** . در این حالت معترض همیشه می تواند به ثبت علامت خود اعتراض نماید.

آگاهی معترض از استعمال علامت خود به وسیله دیگری

★ در صورتیکه معترض علیه ثابت کند که معترض قبل از تقاضای ثبت علامت به وسیله معترض علیه، از استعمال مستمروی از علامت مورد نظر آگاه بوده است و با این وجود هیچگونه اقدامی نکرده است، در این صورت :

دادگاه به اعتراض ثبت از طرف معترض ترتیب اثر نداده و علامت به نام معترض علیه به ثبت خواهد رسید.

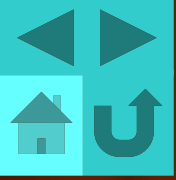
اختراع

★ اختراع عبارت است از طرح ریزی مربوط به ساخت یک وسیله یا کالای جدیدی که در صنعت، کشاورزی، بازرگانی و غیره کاربرد داشته باشد. **عناصر و مراحل اختراع بشرح زیر می باشد:**

الف- طرح ریزی یک وسیله یا کالا

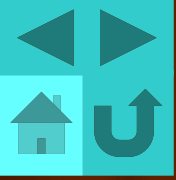
ب- مرحله ساخت

ج- اختراع باید جدید باشد و نه شبیه سازی

اکتشاف

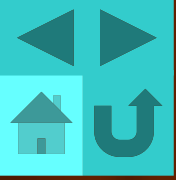
- ★ **اکتشاف** عبارت است از پی بردن به روابط و خواص ابزار و مواد خاصی که از ترکیب آنها یا به صورت ساده می توان در زمینه های صنعتی، فلاحتی و غیره استفاده کرد که تا زمان کشف بر مردم پوشیده بوده است.
- ★ **اکتشاف** در صورتی به عنوان اکتشاف شناخته می شود که سابقه شناخت و کشف توسط شخص دیگری را نداشته باشد.

اکتشاف – ادامه

★ تفاوت عمده اختراع و اکتشاف :

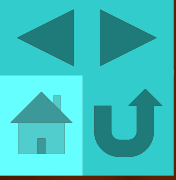
- در اختراع عنصر اصلی ابداع و ابتکار و در اکتشاف عنصر اساسی، کشف یک خاصیت یا رابطه خاص بین اشیاء بخصوص است که این خاصیت یا رابطه قبل از کشف نیز وجود داشته است ولی از وجود آن کسی اطلاع نداشته است.

ابتکار

★ با وجود آنکه قانون علایم و اختراعات از ابتکار صحبتی نکرده است ولیکن می توان ابتکار را بدین صورت تعریف نمود :

■ ابتکار عبارت از تعبیه و تهیه یک وسیله به شیوه جدیدی که سابقه نداشته است ، می باشد.

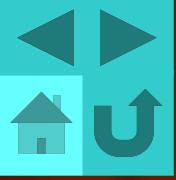
ثبت اختراع

★ شرایط ثبت اختراع مشابه شرایط ثبت علامت می باشد.

★ متقاضی ثبت اختراع باید مشمول یکی از شرایط زیر باشد:

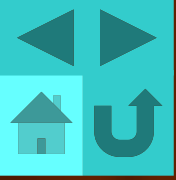
۱. ابداع هر محصول صنعتی جدید

۲. کشف هر وسیله جدید یا اعمال وسایل موجود به شیوه جدید

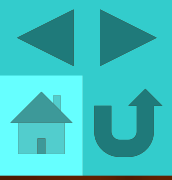
شرایط ثبت اختراع

- I. اختراع باید جدید بوده و قبلاً در داخل یا خارج کشور به ثبت نرسیده و یا استفاده نشده باشد.
- II. در صورت انتقال حق اختراع از طریق ارث ، بشرطی انتقال معتبر خواهد بود که قبلاً به ثبت رسیده باشد.
- III. اختراع نباید مخلاً نظم عمومی و یا منافی عفت باشد.

آثار ثبت اختراع

- I. استفاده انحصاری از اختراع و یا فروش آن متعلق به صاحب اختراع می باشد.
- II. انتقال حقوق حق اختراع از مالک به شخص دیگر می تواند به اختیار مالک و یا در قالب ارث انجام گردد.
- III. مراجعه به اسناد اختراع و تقاضای سواد مصدق بلامانع است.

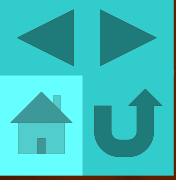

آثار ثبت اختراع – ادامه

IV. کسی که ابتدائاً تقاضای ثبت اختراع را به نام خود می کند مخترع شناخته می شود مگر آنکه خلاف آن در دادگاه ثابت شود.

V. ورقه اختراعی که در خارج تحصیل شده در صورتی معتبر است که مدت آن منقضی نشده و برای بقیه مدت در ایران تقاضای ورقه اختراع شود.

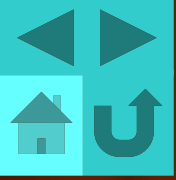
VI. هر گونه ادعایی نسبت به حق اختراع باید در دادگاه مربوطه مطرح گردد.

حقوق خارجی

❖ برابر ماده ۴۴ قانون ثبت اختراع :

■ « نسبت به اتباع خارجی که در ایران تقاضای ثبت اختراع نموده و اقامتگاه آنان در ایران نباشد، مقررات عهد نامه ای که با دولت متبوع آنها منعقد شده مرعی خواهد شد و اگر عهدنامه نباشد معامله متقابل خواهد شد.»

حقوق خارجی

❖ برابر ماده ۴۴ قانون ثبت اختراع :

■ « نسبت به اتباع خارجی که در ایران تقاضای ثبت اختراع نموده و اقامتگاه آنان در ایران نباشد، مقررات عهد نامه ای که با دولت متبوع آنها منعقد شده مرعی خواهد شد و اگر عهدنامه نباشد معامله متقابله خواهد شد.»

باب دوم

اسناد تجارتي

اسناد تجارتي

- ❖ سند طبق قانون مدني عبارت است از هر نوشته اي که در مقام دعوي يا دفاع قابل استناد باشد.
- ❖ سند تهيه شده توسط مامورين دولت ، سند رسمي و در غير اينصورت سند عادي است.
- ❖ منظور از اسناد تجاري اسناد عادي است که در امور معاملات و نوعاً تجاري به کار مي رود هر چند غير تاجر هم از آن استفاده مي کند.

اسناد تجارتي

❖ قانون تجارت اسناد تجارتي را شامل سفته، برات، وچک مي داند.

■ اسناد تجارتي در عالم تجارت داراي قواعدي بشرح زير مي باشد:

۱. جانشيني پول نقد.

۲. وسيله اعتبار.

۳. جلوگيري از جابجايي.

برات

❖ برات عبارت است از سندی که به موجب آن شخصی به دیگری دستور می دهد مبلغ معینی را در وجه شخص معین، یا حامل و یا به حواله کرد آن شخص، به رویت یا در موعد معین بپردازد.

❖ برات باید دارای شرایط زیر باشد:

/. مهر یا امضاء

./. قید کلمه برات در روی ورقه

اشخاص مرتبط با برات

I. براتکش : به صادر کننده برات اطلاق می شود.

II. دارنده برات : به کسی گفته می شود که برات در وجه اوست.

III. براتگیر : کسی است که مسئولیت پرداخت وجه برات با اوست.

برات

III. تاریخ تحریر (روز و ماه و سال)

IV. اسم شخصی که باید برات را تادیه کند.

V. تعیین مبلغ برات

VI. تاریخ تادیه وجه برات

VII. مکان تادیه وجه برات

VIII. اسم شخصی که برات در وجه یا حواله کرد او

صادر می گردد.

قبول و نکول برات

❖ برات باید به محض ارائه یا منتهی در ظرف ۲۴ ساعت از تاریخ ارائه قبول یا نکول شود.

❖ قبولی باید با قید تاریخ در برات نوشته و امضاء یا مهر شود.

❖ اگر برات به وعده از تاریخ رویت باشد، تاریخ قبولی باید با تمام حروف نوشته شود.

❖ اگر قبولی بدون تاریخ نوشته شود تاریخ برات تاریخ رویت محسوب می شود.

آثار قبولی برات

۱. پس از قبول، برات گیر حق نکول ندارد.
۲. قبول کننده برات ملزم است که وجه برات را در سررسید پرداخت نماید.
۳. اگر بر علیه کسی که پس از قبولی برات از پرداخت وجه آن امتناع نموده، اعتراض عدم تادیه شود، در انصورت سایر دارندگان برات وی، می توانند پرداخت یا تضمین وجه را در موعد مقرر از قبول کننده بخواهند.

نکول برات و آثار آن

✱ منظور از نکول تصریح به عدم تعهد پرداخت وجه برات از طرف محال علیه می باشد.

✱ آثار نکول :

۱. در صورت نکول، براتگیر هیچ مسئولیتی در قبال دارنده برات ندارد.

۲. ظهرنویسها و برات دهنده باید وجه برات را پرداخته و یا ضامنی برای پرداخت در سررسید بدهند.

ظهر نویسی

✱ ظهر نویسی عبارت از پشت نویسی و امضای سند به منظور انتقال وجه آن به دیگری است.

✱ ظهر نویسی با مهر معتبر نمی باشد.

✱ در ظهر نویسی قید تاریخ الزامی نیست ولی در صورت قید تاریخ، تاریخ مذکور نباید مقدم بر تاریخ واقعی ظهر نویس باشد.

مسئولیت تضامنی برات

✳ کلیه کسانی که به نحوی در مورد پرداخت وجه برات تعهد می کنند، مسئول پرداخت آن به دارنده برات هستند.

✳ دارنده برات می تواند بدون رعایت حق تقدم و تاخر در تعهد هر کدام که بخواهد برای وصول وجه برات مراجعه و اقدام قانونی علیه آنها را معمول دارد.

ورشکستگی مسئولین برات

✦ در صورت ورشکستگی چند نفر از مسئولین برات، دارنده برات برای وصول طلبی خود می تواند :

- به مدیران تصفیه همه ورشکستگان مراجعه نماید.
- ❖ مدیران تصفیه در این حالت حق مراجعه به سایر مدیران تصفیه را نخواهند داشت.

فقدان برات

✳ اگر روی برات هنوز قبولی نوشته نشده باشد، در اینصورت دارنده برات باید نسخ دیگر را تحصیل و به قبولی برساند.

✳ اگر روی برات گم شده قبولی نوشته شده باشد، در اینصورت دارنده برات می تواند با دادن ضامن وجه برات را به موجب حکم محکمه مطالبه کند.

حقوق و وظایف دارنده برات

۱. وظایف دارنده برات :

I. درخواست قبولی .

- برای برواتی که در ایران باید پرداخت شود.

- برای برواتی که باید در خارج پرداخت شود.

II. درخواست پرداخت .

III. اقامه دعوا پس از اعتراض.

حقوق و وظایف دارنده برات – ادامه

۲. آثار عدم انجام وظیفه :

۱. دارنده برات و ظهرنویسی که در موعد خود درخواست قبولی نکرده حق مراجعه به برات دهنده ای که وجه برات را به محال علیه رسانیده ندارد.

۱۱. در صورت عدم اقامه دعوی در موعد معین، دارنده برات حق مراجعه به ظهر نویس ها را نداشته و ظهر نویس نیز حق مراجعه به ظهر نویس قبلی را ندارد.

تامین مدعی به

❖ **تامین مدعی به** عبارت است از اقدام قضایی مناسب و به موقع به منظور تامین و حفظ خواسته مدعی.

اعتراض

❖ **اعتراض** عبارت است از اعتراض رسمی دارنده برات در موردی که برای دریافت وجه برات مواجه با مانعی نمی شود.

موارد اعتراض

❖ طبق ماده ۲۹۳، اعتراض در موارد ذیل به عمل می آید:

I. در مورد نکول

II. در مورد امتناع از قبول یا نکول

III. در مورد عدم تادیه

تشریفات اعتراض

- I. اعتراض نامه در سه نسخه مخصوص تهیه می گردد.
- II. ابلاغ اظهارنامه بوسیله دادگاه حقوقی ۱ و در صورت نبود آن بترتیب در دادگاه حقوقی ۲ ، ثبت اسناد یا مامورین وزارت کشور انجام می گردد.
- III. در ورقه درخواست باید رونویس کامل برات و امر به تادیه وجه برات درج گردد.

برات رجوعی

❁ **برات رجوعی** براتی است که دارنده برات اصلی پس از اعتراض برای دریافت وجه آن و مخارج صدور اعتراض نامه و تفاوت نرخ به عهده برات دهنده یا یکی از ظهر نویسها صادر می کند.

❁ **مبلغ برات رجوعی** بیشتر از برات اصلی است. چون برات رجوعی شامل مبلغ برات اصلی، مخارج اعتراض نامه و تفاوت نرخ است.

ضمانت برات رجوعی

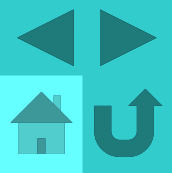
I. اسم شخصی که برات رجوعی به عهده او صادر شده است.

II. مبلغ اصلی برات اعتراض شده

III. مخارج اعتراض نامه و سایر مخارج معمول

IV. مبلغ تفاوت نرخ

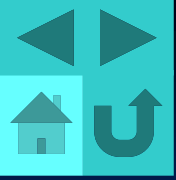
V. برات اعتراض شده و رونوشت اعتراض نامه

سفته

❖ ماده ۳۰۷ قانون تجارت سفته را بدین ترتیب تعریف می نماید:

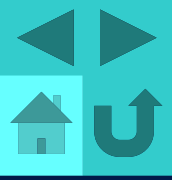
« سفته طلب سندی است که به موجب آن امضاء کننده تعهد می کند مبلغی در موعد معین یا عندالمطالبه در وجه حامل یا شخص معین و یا به حواله کرد آن شخص کارسازی نماید.»

اصول حاکم بر سفته

۱. مندرجات قانونی سفته :

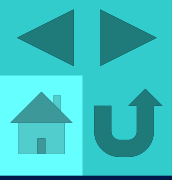
- امضاء یا مهر صادر کننده (متعهد)
- تاریخ صدور
- مبلغی که باید تادیه شود با تمام حروف
- گیرنده وجه
- تاریخ پرداخت

اصول حاکم بر سفته – ادامه

|| ویژگی های مخصوص سفته :

- عناصر انسانی سفته (متعهد و متعهد علیه)
- در سفته محل علیه وجود ندارد.
- سفته بر خلاف برات ممکن است علاوه بر تاجر توسط غیر تاجر نیز صادر شود.

مشترکات سفته و برات

- I. مسایل مربوط به وعده برات.
- II. مسائل مربوط به ظهر نویسی.
- III. مسائل مربوط به مسئولیت صادر کننده و
ظهر نویس.
- IV. مسائل مربوط به پرداخت وجه
- V. مسائل مربوط به ورشکستگی و قوانین خارجی

✦ طبق ماده ۳۱۰ قانون تجارت :

■ « چک نوشته ای است که به موجب آن صادرکننده وجوهی را که نزد محال علیه دارد کلاً یا بعضاً مسترد یا به دیگری واگذار می نماید.»

چک

✦ مندرجات قانونی چک :

◆ ذکر کلمه چک روی چک

◆ مبلغ و محل پرداخت چک

◆ تاریخ صدور چک

◆ امضای صادرکننده چک

◆ نام محال علیه و محال له

وظایف دارنده چک

(۱) اگر چک در محل صدور قابل پرداخت است در ظرف پانزده روز از تاریخ صدور و در غیر اینصورت در ظرف چهل و پنج روز باید وجه آن مطالبه شود.

(۲) چک هایی که از خارج صادر شده و در ایران باید پرداخت شود، باید در ظرف چهار ماه از تاریخ صدور پرداخت شود.

وظایف دارنده چک – ادامه

۳) در صورت عدم مطالبه مبلغ چک در موعد تعیین شده، دعوای دارنده چک علیه ظهرنویس یا محال علیه مسموع نخواهد بود.

❖ کسی که وجه چک را دریافت می کند باید ظهر آن را مهر یا امضاء نماید.

انواع چک

- (۱) طبق ماده ۱ قانون انواع چک عبارت است از :
- چک عادی.
 - چک تایید شده.
 - چک تضمین شده.
 - چک مسافرتی.

چک بی محل

❖ طبق ماده ۳ قانون : « صادرکننده چک باید در تاریخ صدور معادل مبلغ چک در بانک محال علیه وجه نقد داشته باشد ».

❖ در موارد زیر چک در حکم چک بی محل خواهد بود:

۱. صادرکننده قبل از وصول چک، وجه آن را از بانک خارج کرده باشد.

چک بی محل – ادامه

II. صادرکننده به بانک دستور عدم پرداخت دهد.

III. صادرکننده چک را به صورتی تنظیم کند که بانک به علی از قبیل عدم مطابقت امضاء و خط خوردگی از پرداخت چک خودداری نماید.

IV. در صورتیکه حساب شخص در بانک مسدود یا توقیف شده باشد.

مجازات

❖ طبق ماده ۷ قانون ، صدور چک بلامحل مستلزم سه نوع مجازات است :

۱. حبس تعزیری از شش ماه تا دو سال.
۲. جریمه نقدی معادل یک چهارم وجه چک یا یک چهارم کسر موجودی هنگام ارائه چک.
۳. ممنوعیت از داشتن چک برای مدت سه سال.

دستور عدم پرداخت

❖ در موارد زیر می توان دستور عدم پرداخت چک را صادر نمود:

I. مفقود شدن

II. به سرقت رفتن

III. جعل شدن

دستور عدم پرداخت – ادامه

❖ در صورت تحصیل چک در اثر کلاه برداری، خیانت در امانت و یا جرایم دیگر.

👉 در موارد فوق شخصی که حق وصول چک را دارد می تواند علیه صادرکننده شکایت کرده و در صورت احرازخلاف ادعا، صادرکننده، علاوه بر محکومیت به مجازات چک به پرداخت کلیه خسارات وارده به دارنده چک محکوم می شود.

نحوه وصول وجه چک بلا محل

I. مراجعه به بانک و دریافت گواهی عدم پرداخت یا کسر موجودی.

II. شکایت در مراجع کیفری که می تواند در قالب:

- طرح شکایت در دادسرا و یا

- طرح شکایت در اجرائیه ثبت

اسناد در وجه حامل

❖ سند در وجه حامل سندی است که مشخصات دارنده روی آن درج نشده و قابل پرداخت به حامل آن است.

❖ موارد عدم پرداخت سند حامل :

I. در صورت توقیف وجه از طرف مقامات قضایی.

II. در صورتیکه عدم مالکیت سند احراز گردد.

فقدان سند در وجه حامل

❖ نحوه عمل بستگی به نوع سند دارد. از این لحاظ اسناد در وجه حامل به سه دسته تقسیم می شود:

الف- اسناد در وجه حاملی که دارای ورقه های کوپن یا دارای ضمیمه برای تجدید اوراق کوپن باشد.

ب- اوراق کوپن یا ضمیمه مربوط به سند

ج- اسناد دیگر مثل سفته و چک حامل.

فقدان سند در وجه حامل – ادامه

نحوه احراز مالکیت :

- در صورت اول (بند الف) مدعی باید در دادگاه معلوم نماید که سند در تصرف او بوده و فعلاً مفقود شده است.
- در صورت دوم (بند ب) ابراز خود سند کافی است.

فقدان سند در وجه حامل – ادامه

- در صورت سوم (بند ج)، محکمه حکم می دهد مدیون وجه اسناد را فوراً و در صورت مهلت دار بودن، پس از رسید مهلت، در صندوق دادگستری تودیع نماید.
- در صورتی که دارنده سند در مهلت مقرر سند را ابراز کند، دادگاه مهلت مناسبی به مدعی جهت اثبات دعوی می دهد.

فقدان سند در وجه حامل – ادامه

- در صورت عدم اثبات دعوی از سوی مدعی، حکم به نفع دارنده سند صادر خواهد شد.
- در صورت عدم ابراز سند از سوی دارنده آن در مهلت مقرر، وجه تودیع شده در صندوق دادگستری به مدعی داده خواهد شد.

A pink rose in a white vase with a colorful Persian calligraphic logo overlaid. The logo consists of stylized Persian characters in a rainbow gradient, with a horizontal line and several colored dots below them. The background is a soft-focus indoor scene with a window and a table.

پایان